

Bild: Enrique Urra

Rapport

Grundskoleelevers synpunkter på skolmaten och miljön i skolrestaurangen

2022-03-17

Mats Johnsson, Grundskoleförvaltningen
Enrique Urra, Serviceförvaltningen

Sammanfattning

Grundskolenämnden beslutade den 21 maj 2019 om former för ett långsiktigt arbetsätt för dialog om skolmaten och måltidsmiljön mellan elever, skolrestauranger och skolledning. Arbetsättet är också förankrat hos servicenämnden. Enligt beslutet ska fokusgruppsamtal genomföras med elever och berörda skolledare samlas i en gemensam fokusgruppsprocess jämna år och enkätundersökning udda år.

Enkätundersökningen 2021 genomfördes i utbildningsområde C, totalt har 17 skolor svarat (2748 elevsvar). Svarsfrekvensen har dock varit mycket varierande från skola till skola vilket medför att resultatet blir inkonsekvent och svårt att hantera på aggregerad nivå. Undersökningen har genomförts under pågående pandemi vilket med stor sannolikhet också är en faktor för svarsfrekvensen. Utifrån de svar som genererats kan undersökningen dock dra visa slutsatser.

Enkätundersökningen byggde på förra undersökningens (fokusgruppsamtal) frågestruktur för att bibehålla en röd tråd.

De generella slutsatserna som kan dras utifrån enkätsvaren är att det är av stor vikt att det systematiska kvalitetsarbetet på lokal nivå det vill säga på varje skola upprätthålls från båda parter skolrestauranger och skolor. Enkäten visar att det finns behov av att etablera eller synliggöra de strukturer och arbetsätt som en lokal samverkan bygger på, där matrådet fyller en viktig funktion som bärare för detta.

Elevernas upplevelse av organisation och bemötande av skolrestaurangernas personal får goda omdöme. Eleverna upplever också generellt att det erbjuds en variation av maträtter under flera dagar i veckan. Schemalagningen av luncherna indikerar också att det ges möjlighet att äta sin skollunch utan stress, samt att skolans personal är närvarande i mycket hög grad. Elevernas upplevelse om hur rent det är i matsalarna och hur det över lag känns att vara i skolrestaurangen finns det anledning att lokalt på skolorna fortsätta samtal om och vidare hantera för att öka den positiva upplevelsen. Elevernas upplevelse av att äta sig mätt under veckan hänger troligen ihop med den individuella upplevelsen om hur maten smakar, de återkopplingar som enkäten ger är att det varierar mer i dessa frågor än i de organisatoriska frågorna. För att möta dessa behöver en fortsatt lokal samverkan och ett undersökande förhållningssätt på varje skolrestaurang fortgå.

Uppdrag och genomförande

Uppdrag

Grundskolenämnden beslutade den 21 maj 2019 om former för ett långsiktigt arbetsätt för dialog om skolmaten och måltidsmiljön mellan elever, skolrestauranger och skolledning. Arbetsättet är också förankrat hos servicenämnden. Beslutet ser ut på följande sätt:

- Ett kontinuerligt arbete ska ske ute på alla grundskolor med de lokala företrädarna för skolrestauranger, skolledning och elever. De möts i matråd eller i elevråd beroende på vilken modell som rektor väljer.
- Udda år kommer skolrestauranger och grundskoleförvaltningen gemensamt att genomföra enkäter med spridning både över årskurser och geografiskt.
- Jämna år kommer dels fokusgruppsamtal med elever att genomföras och dels kommer de berörda skolledarna att samlas i en gemensam fokusgruppsprocess.

En enkätundersökning genomfördes på sex grundskolor i utbildningsområde A 2019/20. Fokusgruppsamtal förankrade i vetenskaplig forskning genomfördes på grundskolor i utbildningsområde B hösten 2020. Enkätundersökning genomfördes i utbildningsområde C hösten 2021

Genomförande av enkätundersökning

I samverkan mellan grundskoleförvaltningen och serviceförvaltningen genomfördes arbetet med att ta fram underlag, informera, genomföra och sammanställa enkätundersökningen.

För att få kontinuitet i arbetet bygger frågorna i enkäten på det upplägg av undersökande frågeställningar utifrån föregående års fokusgruppsarbete.

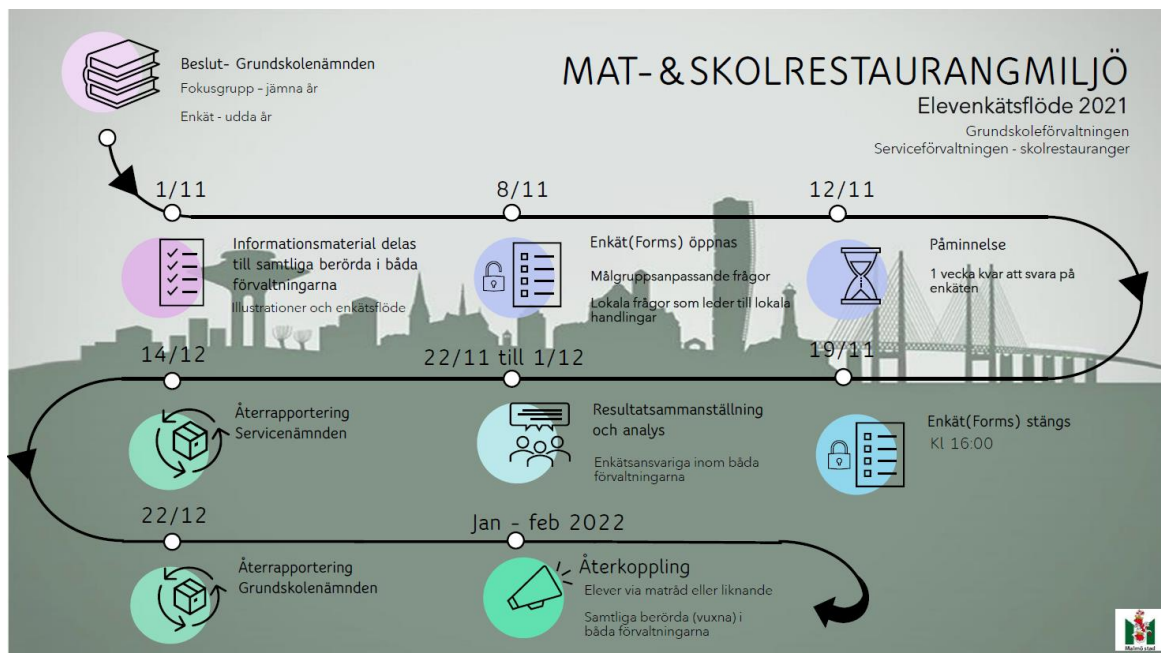
Informationsmaterial och en tidslinje för genomförande togs fram av serviceförvaltningen, enkäten skapades i Forms av serviceförvaltningen. Arbetet med att sprida och kommunicera hanterades sedan av grundskoleförvaltningen. Varje skola som deltog har fått resultatet av enkätundersökningen för att kunna arbeta vidare på lokal nivå.

Serviceförvaltningens interna process för att inkludera berörda skickades i oktober 2021 informationsmaterial och tidsplan till samtliga berörda sektionschefer (se bilaga1 och 2). För att sektionschefer i det inledande stadiet skulle ta del av frågorna som eleverna/matgäster skulle svara på i enkäten.

I februari 2022 träffades samtliga sektionschefer och kvalitetskoordinator för att gå igenom resultat av enkäten. Syfte var att identifiera båda lokala-och generella relevanta aspekter som kunde användas som underlag i kommande handlingsplan inom samarbete med respektive skolledningen. I samma månad bokades återrapportering från samtliga rektorer eller representanter från skolledningen till skolrestauranger med konkreta förslag på vilka område ansåg man att det borde läggas fokus och resurser utifrån enkätsvaren.

I början av mars 2022 intervjuades två sektionschefer av kvalitetskoordinator för att del av fördjupad handlingsplan utifrån det som framkommit i elevernas svar kopplat till pågående samarbete med skolorna.

Utöver att få kunskap om kundnöjdhet är målet med enkäten att respektive skolledning får underlag för att kunna ta fram en lokal handlingsplan. Denna ska enkelt kunna återrapporteras till barnen via matråd.

Tiderna för sammanställning och återrapportering till berörda förvaltningars nämnder har justerats efter tidslinjens fastställande.

Resultat och rekommendationer

Resultat

Enkätundersökningen genomfördes i utbildningsområde C, totalt har 17 skolor svarat (2748 elevsvar). Svaren är relativt jämnt fördelade över årskurserna F-9. Svarsfrekvensen har dock varit mycket varierande från skola till skola vilket medför att resultatet blir inkonsekvent och svårt att hantera på aggregerad nivå. Undersökningen har genomförts under pågående pandemi vilket med stor sannolikhet också är en faktor för svarsfrekvensen. Utifrån de svar som genererats kan undersökningen dock dra vissa slutsatser.

De generella slutsatserna som kan dras utifrån enkätsvaren är att det är av stor vikt att det systematiska kvalitetsarbetet på lokal nivå det vill säga på varje skola upprätthålls från båda parter skolrestauranger och skolor. Enkäten visar att det finns behov av att etablera eller synliggöra de strukturer och arbetsätt som en lokal samverkan bygger på, där matrådet fyller en viktig funktion som bärare för detta.

Elevernas upplevelse av organisation och bemötande av skolrestaurangernas personal får goda omdöme. Eleverna upplever också generellt att det erbjuds en variation av maträtter under flera dagar i veckan. Schemalaggeningen av luncherna indikerar också att det ges möjlighet att äta sin skollunch utan stress, samt att skolans personal är närvarande i hög

grad. Elevernas upplevelse om hur rent det är i matsalarna och hur det över lag känns att vara i skolresturangen finns det anledning att lokalt på skolorna fortsätta samtal om och vidare hantera för att öka den positiva upplevelsen. Elevernas upplevelse av att äta sig mätt under veckan hänger troligen ihop med den individuella upplevelsen om hur maten smakar, de återkopplingar som enkäten ger är att det varierar mer i dessa frågor än i de organisatoriska frågorna. För att möta dessa behöver en fortsatt lokal samverkan och ett undersökande förhållningssätt på varje skolrestaurang fortgå. (För sammanställda enkätsvar hänvisas till bilaga 3)

Båda parter (serviceförvaltningen och grundskoleförvaltningen) i detta arbete ser det systematiska kvalitetsarbetet som mycket viktigt för att säkerställa en god måltidsupplevelse för eleverna. För att utveckla uppdraget vidare ser parterna att organisera arbetet i samråd med det centrala elevrådet som finns på grundskoleförvaltningen som en aktiv part i båda processerna, det vill säga både i fokusgruppsarbetet och i framtagandet av enkäten. Vidare ser parterna att enkäterna behöver hanteras på lokal nivå i kombination med en lokal handlingsplan som tas fram i samverkan mellan skolan och skolresturanger. Det lokala arbetet och kommunikationen ger störst värde för att skapa en god måltidsupplevelse för eleverna.

Rekommendationer

- **Uppmuntra** skolrestaurangens personal att skapa **fler lokala anpassningar** av elevers önskemål kring skollunchen utifrån politiska beslut, Livsmedels-verkets rekommendationer, tillgång till utrustning i köken och budget.
- **Tydliggöra** skolpersonalens **uppdrag** vid pedagogiska luncher, eftersom det har stor betydelse för elevers upplevelser av miljön i skolrestaurangen.
- **Uppmuntra** skolrestaurangens personal att skapa **fler lokala anpassningar** av elevers önskemål kring skollunchen utifrån politiska beslut, Livsmedels-verkets rekommendationer, tillgång till utrustning i köken och budget.
- Utveckla samarbetet mellan representanter för grundskoleförvaltningen och serviceförvaltningen, när det gäller att **kommunicera politiska beslut** till elever och vårdnadshavare.

Bilagor

Bilaga 1 – Tidslinje

Bilaga 2 - Informationsmaterial

Bilaga 3 – Sammanställning av resultaten